SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2435

av Magnus Jacobsson (KD)

Förutsättningar för fartyg som drivs av kärnkraft

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gällande forskning, lagar och förordningar för fartyg som drivs med nukleära energilösningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ett nordiskt gemensamt regelverk för civila fartyg som drivs av kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång och framgångsrik tradition inom kärnkraftsområdet. Svenska företag och svenska ingenjörer har under flera decennier byggt upp betydande kompetens inom konstruktion, drift, modernisering och livstidsförlängning av kärnkraftsreaktorer. Detta har bidragit till trygg energiförsörjning, internationell konkurrenskraft, exportmöjligheter och arbetstillfällen över hela landet. Tillgången till stabil och kostnadseffektiv el har dessutom varit en viktig faktor bakom svensk industris utveckling.

Internationellt finns redan idag ett stort antal atomfartyg i drift, huvudsakligen inom mariner och isbrytarverksamhet. Erfarenheterna visar att tekniken i sig inte är ny eller

oprövad. Utmaningen för en framtida civil användning handlar i betydligt större utsträckning om regelverk, tillståndsprocesser, försäkringsfrågor och internationella överenskommelser än om den grundläggande tekniska förmågan.

Samtidigt pågår omfattande utvecklingsarbete i flera av Sveriges grannländer. Både Finland och Norge har initierat projekt och forskningsinsatser kring små modulära reaktorer (SMR), maritima energilösningar och framtida användning av kärnteknik inom sjöfartssektorn. Det finns därför en risk att Sverige tappar tempo inom ett område där vi historiskt haft en stark kompetensbas.

Genom att redan nu stimulera forskning, innovation och regelutveckling kring kärnkraftsdrivna fartyg och flytande energilösningar kan regeringen skapa förutsättningar för nya investeringar, kvalificerade arbetstillfällen och framtida exportmöjligheter. Sverige bör ta en ledande roll i utvecklingen av framtidens fossilfria sjöfart istället för att enbart anpassa sig till lösningar som utvecklas i andra länder. En kommersialisering av små modulära reaktorer för maritim användning skulle även kunna bidra till teknikutveckling, standardisering och minskade kostnader genom storskalig produktion.

Utvecklingen inom området går snabbt internationellt. Flera företag, forskningsaktörer och sjöfartsnationer utreder redan möjligheterna med reaktortekniker för civila fartyg. Sverige har goda förutsättningar att bidra genom erfarenhet, forskning, innovation och regelutveckling.

Utöver själva framdriften av ett fartyg så kan kärnteknik ombord på ett fartyg skapa andra förutsättningar för industriell eller nationell utveckling. Ex så har vi ett stort behov av energi om vi skall klara av att skapa CO2-fritt stål i Luleå. Genom att placera ett fartyg med en reaktor i hamnen så kan man producera den el som behövs utan att man har byggt en fast reaktor. På samma sätt kan ett fartyg bistå en stad i ett land som håller på att utvecklas eller bistå med energi till staden i händelse av kris/krig.

Modern kärnteknik kan således bistå både till nationell utveckling, ökad resiliens och att sjöfarten minskar sina utsläpp.

Tekniken är i huvudsak inte det största hindret för kärnkraftsdriven sjöfart. Det avgörande hindret är istället att dagens lagar, förordningar och internationella regelverk

inte är anpassade för civila kärnkraftsdrivna fartyg. Regeringen bör därför prioritera arbetet med att identifiera och undanröja regulatoriska hinder samt säkerställa att Sverige utvecklar den kunskap och kompetens som krävs för att kunna ta en ledande position inom området.

Finland och Norge har kommit längre än Sverige avseende att ta fram regler för civila fartyg som använder sig av kärnteknik som bränsle. Då många fartyg betjänar eller hamnar i Norden är det bra om vi har ett likvärdigt regelverk. Sverige bör därför samverka med övriga nordiska länder för att få fram ett fungerande regelverk för civila fartyg som drivs med kärnreaktorer.

Magnus Jacobsson (KD)